

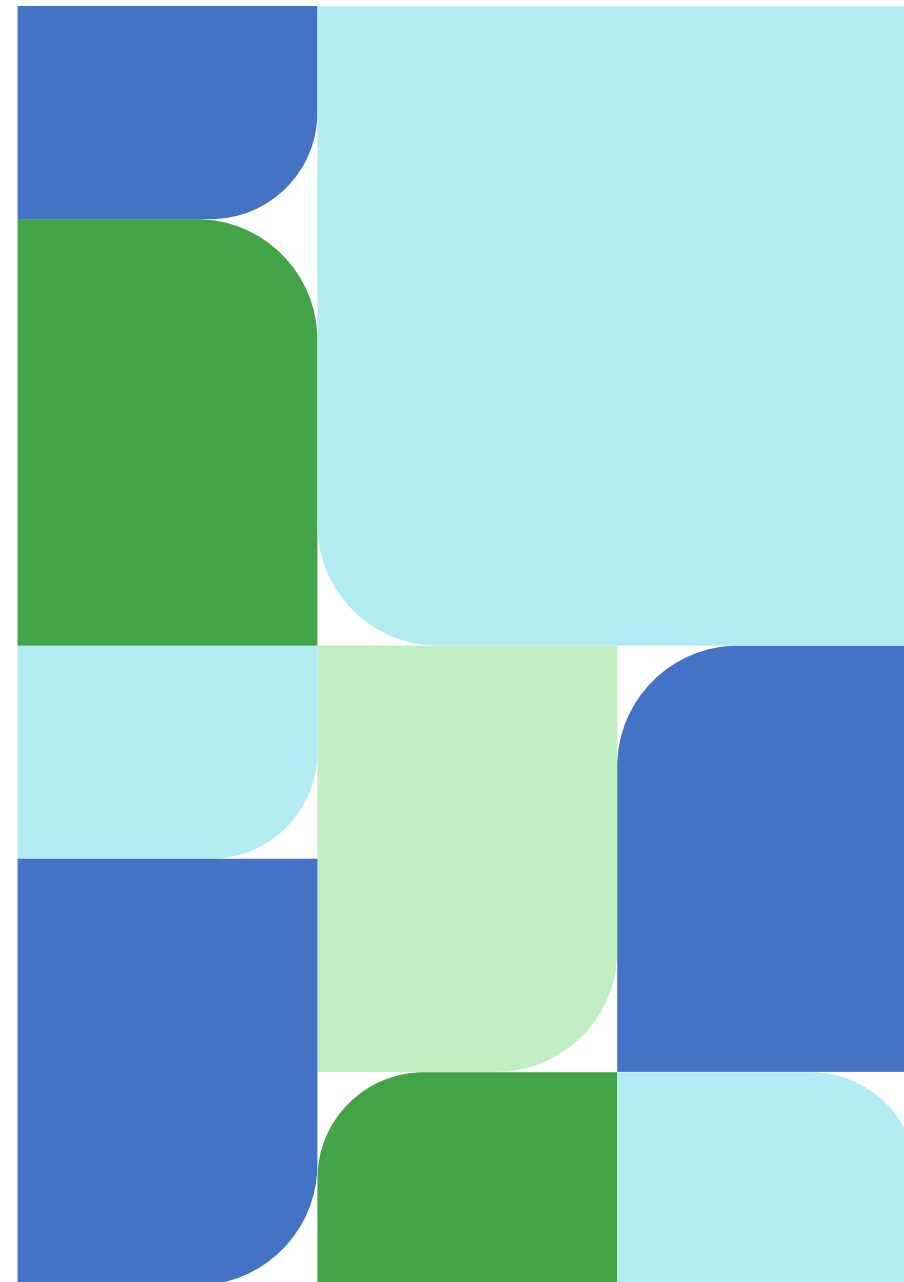
Kvalitativa forskningsmetoder

Malin Östman

Fil dr., Distriktssköterska, FoU-strateg

Anna Bergenheim

Docent, Leg Fysioterapeut, FoU-strateg

Förmiddagens agenda

Föreläsning Kvalitativa forskning och metoder

Fika

Systematisk översikt av kvalitativa studier

Individuell läsning av artikel *"Experiences of digital communication with automated patient interviews and asynchronous chat in Swedish primary care: a qualitative study"*

Diskussion av artikel i helgrupp

Kvalitativa forskningsmetoder

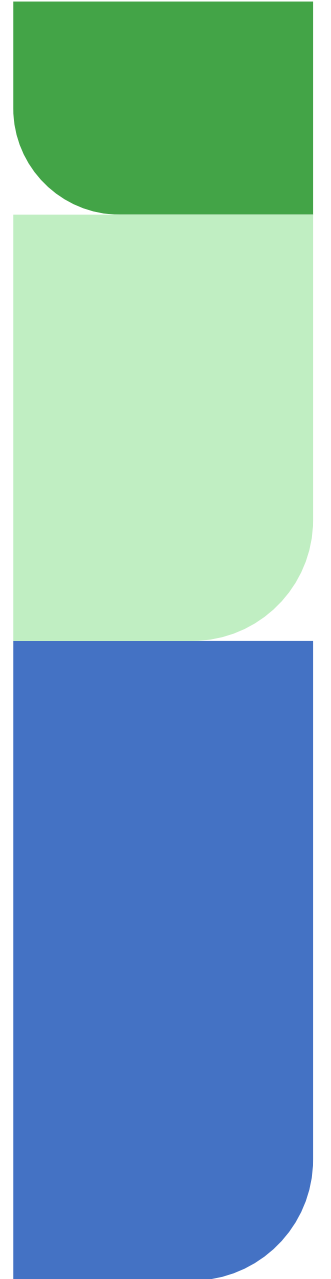
Kvalitativa metoder syftar på forskningsprocedurer som använder data som inte är numerisk

Kvalitativa metoder strävar efter att beskriva och förstå människors tankevärld och beteende

Kvalitativ forskning

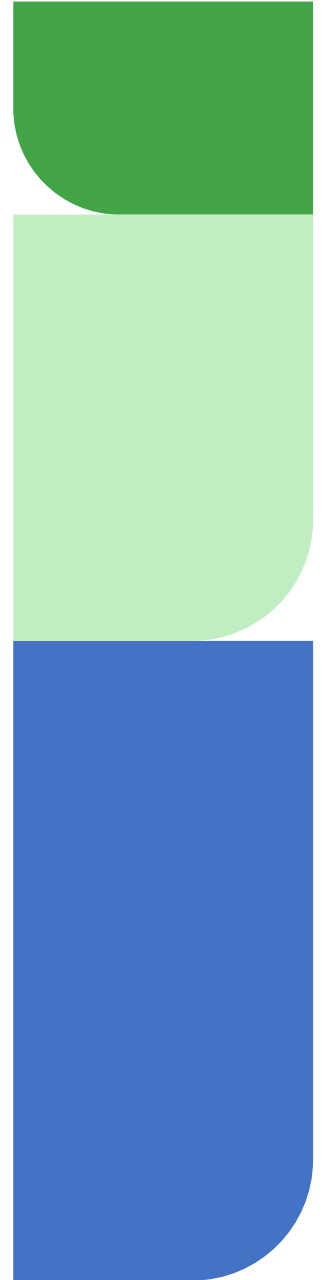
- Teoribaserad med rötter i filosofiska idéer
- Bygger på antaganden om verklighet och kunskap
- Ontologi: Synen på verkligheten
”hur verkligheten förstås”
  - Biologiskt? Socialt? Existentiellt?
- Epistemologi: Synen på hur vi får kunskap om den
”hur kunskap om verkligheten skapas”
  - Mätbara data? Intervjuer? Observationer?

Kvalitativa forskningsmetoder

Används bland annat inom vårdforskning för att:

- Synliggöra problem och fenomen i vården
- Identifiera kunskapsluckor i vård och behandling
- Öka kunskapen om människors livsvärld och reaktioner vid ohälsa/sjukdom
- Generera hypoteser som kan beforskas med kvantitativa metoder

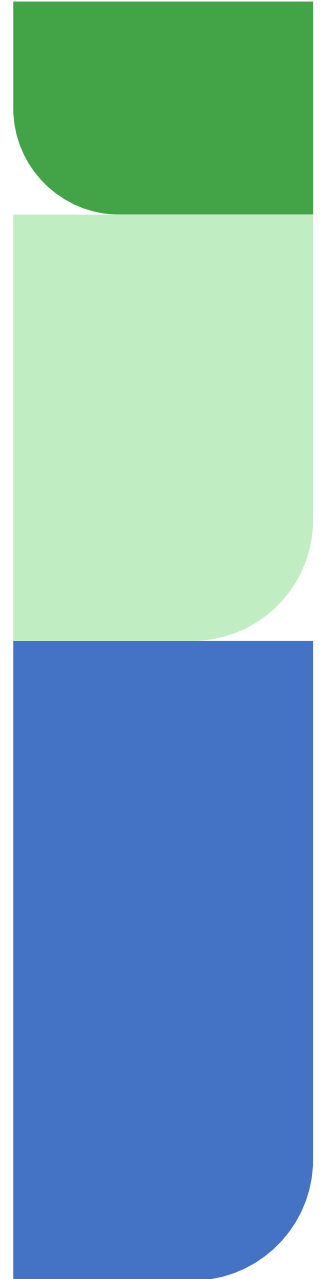
Kvalitativ design

- Studera personers levda erfarenheter av ett fenomen

(Marschall & Rossman 2011)

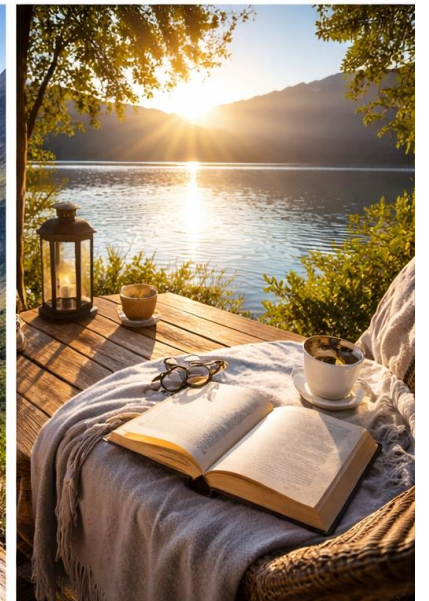
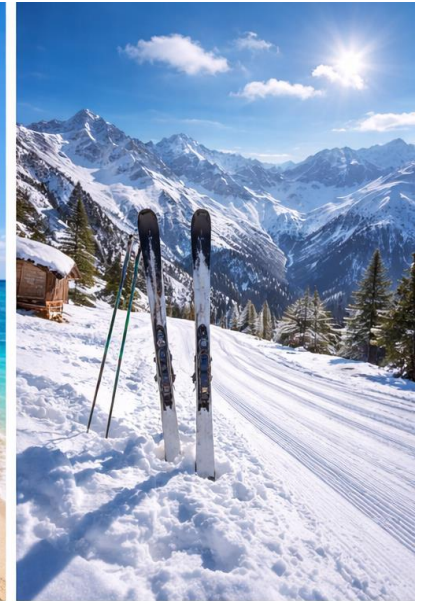
- Fenomen

- Företeelse, "Det uppenbara", "Det som visar sig" (NE.se)
- "Det som visar sig (fenomenet) för någon (företeelser, känslor m.m.)
Finns ett ömsesidigt förhållande mellan subjekt (personen som erfar) och objekt (det som erfars dvs fenomenet) (Bengtsson, 2005 s. 12)
- Fenomen kan te sig olika för olika personer och olika sammanhang....
- Olika typer av fenomen (konkret/abstrakt)

Fenomen - Semester

- Vad är semester för er?

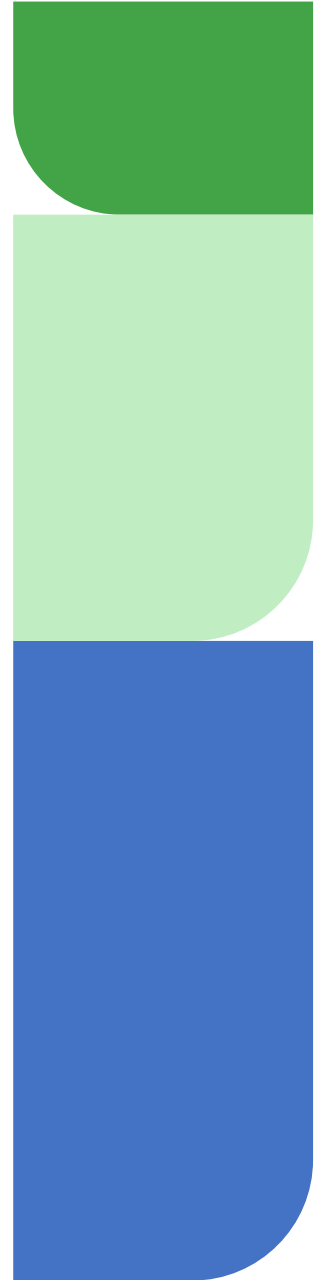
Kännetecken för kvalitativ och kvantitativ forskning

(Henricsson red. 2023)

	Kvalitativ	Kvantitativ
Syfte	Utforska djupgående förståelse och mening	Testa hypoteser och mäta samband
Datotyp	Icke-numerisk (t.ex. intervjuer, text)	Numerisk (t.ex. enkätsvar, mätvärden)
Design	Flexibel (intervjuer, observationer)	Strukturerad (experiment, enkätstudier)
Analys	Ord och berättelser - innehållsanalys	Mätningar - statistisk analys
Datainsamling	<ul style="list-style-type: none"> Djupintervjuer, fokusgrupper, observationer Öppna frågor för att få detaljerade svar	<ul style="list-style-type: none"> Enkäter, mätningar, databaser Standardiserade frågor med svarsalternativ
Resultat	Teman, kategorier, citat och berättelser	Tabeller, diagram eller statistik
Fördelar	Djup förståelse, nyanserade insikter, subjektivitet	Generaliserbara resultat, objektivitet
Nackdelar	Svårare att generalisera, tidskrävande	Risk för yttlig data, fokus på snäva variabler

Olika forskningsfrågor – design?

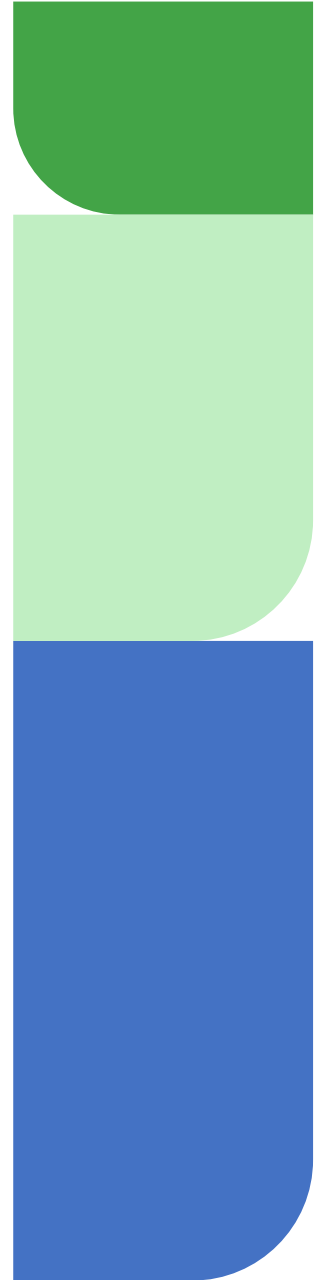
1. Utforska hur läkare i primärvården upplever fortbildning och dess påverkan på deras kliniska beslutsfattande.
2. Undersöka patienternas perspektiv på hur läkarnas kommunikationssätt påverkar deras förståelse av sjukdom och behandling.
3. Undersöka sambandet mellan antalet fortbildningstimmar och läkarnas självskattade kunskapsnivå inom ett specifikt medicinskt område.
4. Mäta effekten av en utbildningsinsats om evidensbaserad medicin på läkarnas förskrivningsmönster i primärvården.

Att genomföra en kvalitativ studie

(Henricsson red. 2023)

- Formulera forskningsfråga och syfte
- Översikt över forskningsområdet - litteratursökning
- Val av design och metod - hur får vi bäst svar på forskningsfrågan?
- Datainsamling - påverkas av vald metod
- Data analys - påverkas av vald metod
- Resultatsammanställning
- Diskussion av metod och resultat
- Implikation

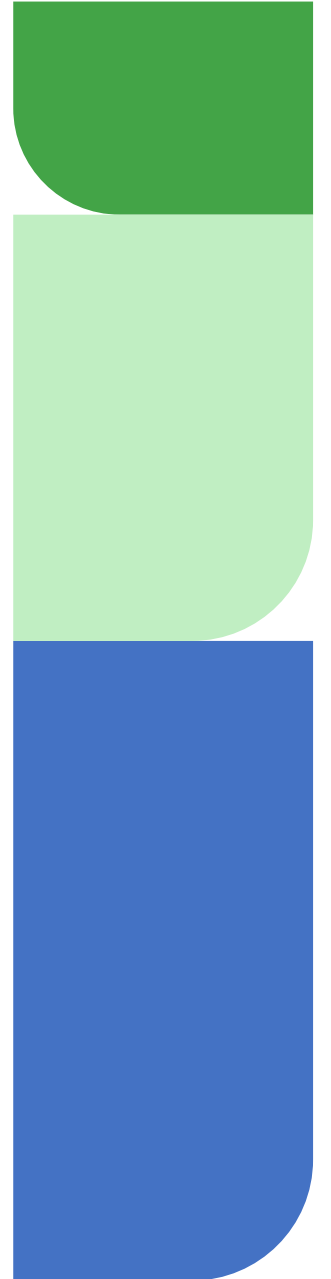

Syfte

- Kännetecken/ord som ofta används
  - Utforska
  - Förstå
  - Tolka
  - Beskriva
  - Analysera
  - Belysa
  - Kartlägga
  - Identifiera

Att belysa om personer med hjärtsvikt erfar diskontinuitet i livet och om så är fallet, vad som hjälper dem att bevara och stärka kontinuiteten i deras dagliga liv

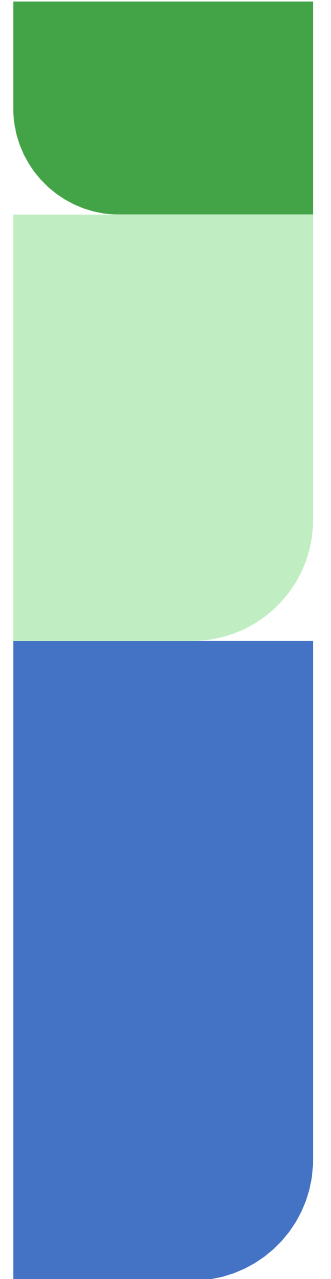
Att beskriva sjuksköterskors erfarenheter av kontinuitet i vården för patienter med hjärtsvikt

Syftet avgör metod - ”Ohälsa”

(Henricsson red. 2023)

- Tolka och förstå innebörden av ohälsa (Hermeneutik)
- Upplevelser av ohälsa (Fenomenologi)
- Uppfattningar om ohälsa (Fenomenografi)
- Handlingar och processer och teorier om ohälsa (GT)
- Beskrivning/tolkning/förståelse av ohälsa (Kvalitativ innehållsanalys/Tematisk analys)
- Beskrivning av samhällets syn på ohälsa (Etnografi)
- Implementering av vad som händer vid ohälsa i en viss kontext (Aktionsforskning)

Metod – Datainsamling

(Henricsson red. 2023)

Intervjuer

- enskilda, grupp
- semistrukturerad, ostrukturerad, strukturerad

Enkäter

- förutbestämda, öppna frågor

Observationer

- fältstudier, anteckningar, ljud- och eller video-inspelningar

Text

- artiklar, dagböcker, protokoll, journaler

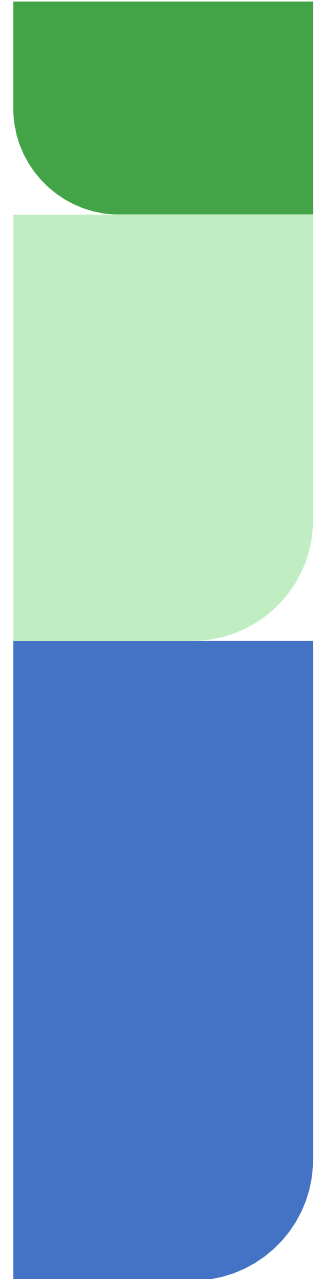
Bilder

- foto, film

Metod – Urval och Deltagare

(Henricsson red. 2023, Tenny et al 2021)

- Urval
  - Strategiskt urval (ändamålsenligt)
  - Teoretiskt urval
  - ”Snöbolls”urval
  - ”Extremfallsurval”
  - Bekvämlighetsurval
- Antal (n=)
  - Kan variera, mängden är inte det viktiga
  - Alltifrån 1 till...

Metod – Analys

(Henricsson red. 2023)

Olika tillvägagångssätt, men ändå viss likhet...

- Sätta sig in i materialet, läsa upprepade gånger...
- Markerar eller plockar ut delar som beskriver...
- Jämför och söker likheter/skillnader...
- Söker mönster och grupperar...
- Sammanfattar och rubricerar...
- Helhet –delar –ny helhet...
- Sammanställer, formulerar en struktur/ordning...

Resultat

(Henricsson red. 2023)

Presentation av resultat

- Kategorier
- Teman
- Teori
- Figurer/Modeller
- Oftast används citat från deltagarna

Table 3 Themes, categories and subcategories

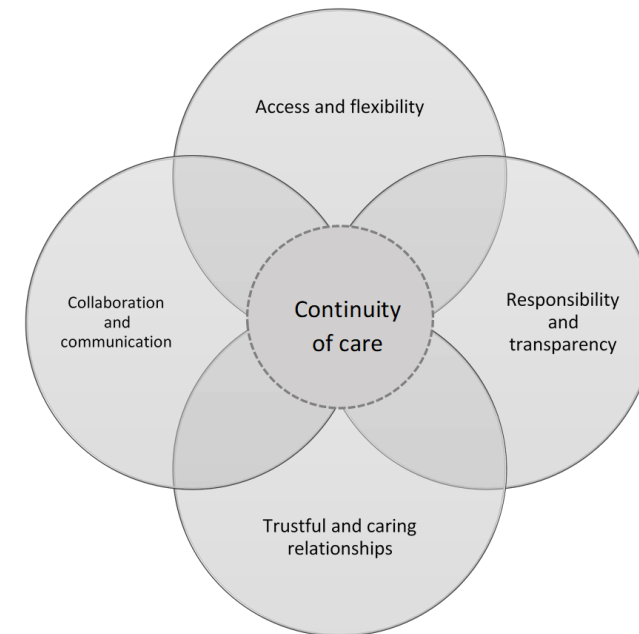
Theme	Category	Subcategory
Adjusting to a novel medium of communication	Altered Practice Workflow	Streamlined communication Improved interdisciplinary cooperation Unpredictable workload
	Accepting the Digital Society	Expectations to be digital Improved digital experience over time
	Safe and Secure for Patients	Improved management of certain patient groups Accessible continuity
Digitally filtered primary care	Doesn't Suit Everyone and Everything	Not suitable for all patient queries Digital communication as a partial solution An incomplete system
	Fears and Benefits of Digital Communication	Incomplete information transfer Ambivalence and uncertainty Superhuman capacity Affects the patient-provider relationship

Entezarjou A, Bolmsjö BB, Calling S, et al. Experiences of digital communication with automated patient interviews and asynchronous chat in Swedish primary care: a qualitative study. *BMJ Open* 2020;10:e036585

Resultat – Ett exempel

Syfte: Att beskriva sjuksköterskors erfarenheter av kontinuitet i vården för patienter med hjärtsvikt.

Meningsbärande enheter	Koder	Sub-teman	Teman
...En struktur där man har en arbetssituation som du beskriver som medger att man är tillgänglig, att det finns möjlighet att träffa patienten på patientens initiativ...	Struktur Tillgänglig Patientens initiativ och behov	Tillgänglighet	Tillgång och Flexibilitet
... Det ska vara lätt för patienten, då tänker jag på att kunna ta kontakt med sin hjärtsviktssjuksköterska, att man är lättillgänglig, att dom kan ringa, lätt att komma fram och så...	Lätt att ta kontakt Lättillgänglig Lätt att komma fram	Citat: <i>"Att du har en arbetssituation som medger att du är tillgänglig, att det finns möjlighet att träffa patienten på patientens initiativ // Det ska vara lätt för patienten att ta kontakt med sin hjärtsviktssjuksköterska, att vi är lättillgänglig, att dom kan ringa, att det är lätt att komma fram" (FGI)</i>	

Bedömning av trovärdighet

(Graneheim & Lundman, 2008; Lincoln & Guba, 1985)

Kvalitativ forskning	Kvantitativ forskning
Giltighet	Validitet
Tillförlitlighet	Reliabilitet
Överförbarhet	Generaliserbarhet

Fika!

Systematisk översikt av kvalitativa studier

- kvalitativ evidenssyntes

Bild: ChatGPT

Olika typer av litteraturoversikter

- Narrative review
- (Traditional) literature review
- Critical review
- Scoping review
- Mapping review
- Rapid review
- Systematic review
- Meta-analysis
- Narrative synthesis
- Evidence synthesis
- Meta-synthesis
- Mixed methods review
- Integrative review
- Overview/systematic review of systematic reviews
- Umbrella review

Gemensamma drag: samla in, utvärdera och presentera (aktuell) tillgänglig evidens/vetenskapligt underlag

Vad är en kvalitativ evidenssyntes?

En systematisk översikt av kvalitativa originalstudier

Liksom kvalitativa originalstudier så syftar den kvalitativa evidenssyntesen till att:

- Utforska människors (patienters, vårdgivares etc.) uppfattningar och erfarenheter av världen omkring dem, inklusive hälsa, sjukdom, hälso- och sjukvårdstjänster, hälsoteknologier
- Bygga och utveckla teorier och modeller

Dessa synteser används i allt större utsträckning som underlag beslutsprocesser inom t ex hälso- och sjukvård.

REVIEW ARTICLE

Stroke Survivors' Experiences of Physical Rehabilitation: A Systematic Review of Qualitative Studies

Julie Luker, PhD,^{a,b} Elizabeth Lynch, BSc,^b Susanne Bernhardtsson, MSc,^{b,c,d} Leanne Bennett, BSc,^b Julie Bernhardt, PhD^a

From the ^aFlorey Institute of Neuroscience and Mental Health, University of Melbourne, Melbourne, Australia; ^bInternational Centre for Allied Health Evidence, University of South Australia, Adelaide, Australia; ^cDepartment of Medical and Health Sciences, Division of Physiotherapy, Linköping University, Linköping, Sweden; and ^dNärhälsan Hönö/Öckerö Rehabilitation, Region Västra Götaland, Sweden.

Abstract

Objective: To report and synthesize the perspectives, experiences, and preferences of stroke survivors undertaking inpatient physical rehabilitation through a systematic review of qualitative studies.

Data Sources: MEDLINE, CINAHL, Embase, and PsycINFO were searched from database inception to February 2014. Reference lists of relevant publications were searched. All languages were included.

Study Selection: Qualitative studies reporting stroke survivors' experiences of inpatient stroke rehabilitation were selected independently by 2 reviewers. The search yielded 3039 records; 95 full-text publications were assessed for eligibility, and 32 documents (31 studies) were finally included. Comprehensiveness and explicit reporting were assessed independently by 2 reviewers using the consolidated criteria for reporting qualitative research framework. Discrepancies were resolved by consensus.

Data Extraction: Data regarding characteristics of the included studies were extracted by 1 reviewer, tabled, and checked for accuracy by another reviewer. All text reported in studies' results sections were entered into qualitative data management software for analysis.

Data Synthesis: Extracted texts were inductively coded and analyzed in 3 phases using thematic synthesis. Nine interrelated analytical themes

REVIEW ARTICLE

Carers' Experiences, Needs, and Preferences During Inpatient Stroke Rehabilitation: A Systematic Review of Qualitative Studies

Julie Luker, PhD,^{a,b,c} Carolyn Murray, PhD,^{c,d} Elizabeth Lynch, PhD,^{a,b,e} Susanne Bernhardtsson, PhD,^f Michelle Shannon, MSc,^a Julie Bernhardt, PhD^{a,b}

From the ^aFlorey Institute of Neuroscience & Mental Health, Heidelberg, VIC, Australia; ^bNational Health and Medical Research Council Centre of Research Excellence Stroke Rehabilitation and Brain Recovery, Heidelberg, VIC, Australia; ^cSansom Institute for Health Research, University of South Australia, Adelaide, SA, Australia; ^dOccupational Therapy, University of South Australia, Adelaide, SA, Australia; ^eAdelaide Nursing School, University of Adelaide, Adelaide, SA, Australia; and ^fNärhälsan Research and Development Primary Health Care, Region Västra Götaland, Göteborg, Sweden.

Abstract

Objective: To report and synthesize the experiences, needs, and preferences of carers of stroke survivors undergoing inpatient rehabilitation.

Data Sources: MEDLINE, CINAHL, Embase, PsycINFO, and Web of Science were searched to March 2016. Reference lists of relevant publications were searched. No language restrictions were applied.

Study Selection: Eligible qualitative studies reported the experiences of carers of stroke survivors who underwent inpatient rehabilitation. The search yielded 3532 records; 93 full-text publications were assessed for eligibility, and 34 documents (33 studies) were included. Comprehensiveness of reporting was assessed using the Consolidated Criteria for Reporting Qualitative Health Research framework.

Data Extraction: Data on the characteristics of included studies were independently extracted by 2 authors. Differences in data extraction between authors were resolved through discussion or by a third author. All text in studies' results and discussion sections were extracted for analysis.

Data Synthesis: Extracted texts were analyzed inductively using thematic synthesis. Seven analytical themes were developed that related to the

Review

Nature-Based Rehabilitation for Patients with Long-Standing Stress-Related Mental Disorders: A Qualitative Evidence Synthesis of Patients' Experiences

Anna Bergenheim ^{1,2,*} , Gunnar Ahlberg, Jr. ³ and Susanne Bernhardsson ^{1,2,4}

¹ Region Västra Götaland, Research, Education, Development & Innovation, Primary Health Care, Sweden; susanne.bernhardsson@vgregion.se

² Department of Health and Rehabilitation, Sahlgrenska Academy, Institute of Neuroscience and Physiology, University of Gothenburg, 413 46 Gothenburg, Sweden

³ Region Västra Götaland, Institute of Stress Medicine, 413 19 Gothenburg, Sweden; gunnar.ahlberg@vgregion.se

⁴ Region Västra Götaland, HTA-Centrum, Sahlgrenska University Hospital, 413 46 Gothenburg, Sweden

* Correspondence: anna.c.bergenheim@vgregion.se

Syfte

- Syftet med den systematiska översikten av kvalitativa studier var att identifiera, bedöma och syntetisera studier som rapporterar erfarenheter och upplevda vinster av att delta i multidisciplinär, gruppbaserad NBR, hos vuxna patienter med långvariga stressrelaterade psykiska besvär.

Urval, sökprocess och dataextraktion

Inklusions- och exklusionkriterier

Databaser

Söksträngar

Genomgång av sökresultat, två oberoende granskare

Dataextraktion

Dataextraktion i inkluderade studier

- Beskrivande data:
Första författare, år, syfte, kontext, deltagare, kön, ålder, datainsamlingsmetod, analysmetod
- All text i studiernas resultatdel som är relaterat till evidenssyntesens syfte
- Extraheras av en författare, verifieras av en annan

Kvalitetsgranskning

- SBU:s mall för kvalitetsgranskning av studier med kvalitativ forskningsmetodik
  1. Syfte
  2. Urval
  3. Datainsamling
  4. Analys
  5. Resultat

Total bedömning av studiens kvalitet: hög/medelhög/låg

Tematisk syntes

Induktiv kodning

Gruppering av koder i deskriptiva teman och subteman

Tolkning och utveckling av analytiska teman utifrån studiens syften

Table 4. Analytical and descriptive themes from the qualitative synthesis.

Analytical Themes	Descriptive Themes
Instilling calm and joy	Calming impact of nature Joy in daily tasks Finding meaning and sense of belonging Being one with nature Being in the present
Needs being met	Garden giving a sense of safety and security Garden meeting needs Garden as an undemanding and permissive setting Adjusting to nature's slower pace Nature as a restorative environment
Gaining new insights	Gaining self-acceptance Increased self-awareness Insights of nature as source of creativity and energy
Personal growth	Developing new perspectives Developing new approaches Moving forward through empowerment

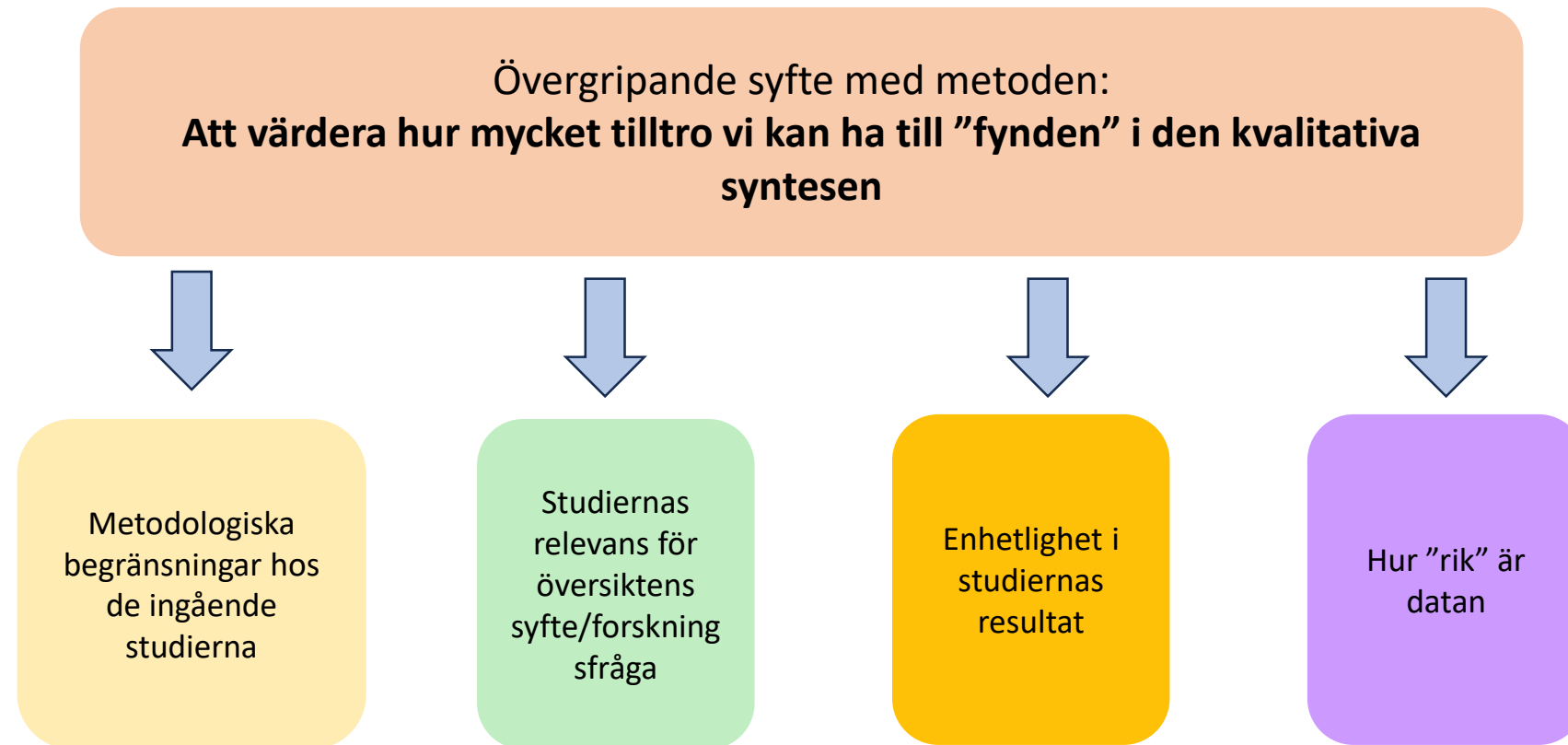
GRADE CERQUAL

A red, rectangular stamp with rounded corners and a distressed, ink-like texture. The word "GRADE" is written in bold, uppercase, sans-serif letters inside the stamp, which is tilted slightly to the right.

Confidence in the Evidence from Reviews of Qualitative Research

Level	Definition
High confidence	It is highly likely that the review finding is a reasonable representation of the phenomenon of interest
Moderate confidence	It is likely that the review finding is a reasonable representation of the phenomenon of interest
Low confidence	It is possible that the review finding is a reasonable representation of the phenomenon of interest
Very low confidence	It is not clear whether the review finding is a reasonable representation of the phenomenon of interest

”The GRADE Cerqual approach”

För varje del, ange hur allvarliga dina "concerns" är

No or very minor concerns

Minor concerns

Moderate concerns

Serious concerns

Table 3. Summary of review findings and CERQual assessment.

Summary of Review Finding	Number of Studies Contributing to the Review Finding/Total Studies Included in the Review	CERQual Assessment of Confidence in the Evidence	Explanation of CERQual Assessment
Instilling calm and joy			
Patients described how nature’s peace and quiet had a calming impact on their state of mind.	5/5 [18–22]	Moderate confidence	Minor concerns about adequacy as the data come from a small number of studies. The studies were of moderate to high quality.
Patients expressed that NBR made them feel joy in daily tasks.	4/5 [18,20,22]	Moderate confidence	Minor concerns about adequacy as the data come from a small number of studies. The studies were of moderate to high quality.
Patients experienced that NBR created a sense of belonging to a greater whole and helped patients to find meaning and values.	4/5 [18,20–22]	Moderate confidence	Minor concerns about adequacy as the data come from a small number of studies. The studies were of moderate to high quality.
Patients described themselves as becoming one with nature during NBR, enabling them to get closer to their feelings.	3/5 [18,20,21]	Low confidence	Moderate concerns about adequacy as the data come from a very small number of studies and the studies were of moderate to high quality.
Patients described how sensory experiences in the garden helped them to be in the present.	3/5 [20–22]	Low confidence	Moderate concerns about adequacy as the data come from a very small number of studies. The studies were of moderate to high quality.
Needs being met			
Patients experienced that the garden gave a sense of safety and security.	4/5 [18,20–22]	Moderate confidence	Minor concerns about adequacy as the data come from a small number of studies. The studies were of moderate to high quality.
Patients experienced that the therapeutic garden met their needs.	3/5 [18,20,22]	Low confidence	Moderate concerns about adequacy as the data come from a very small number of studies, and the finding was seen in three of the five studies of which only one provided sufficiently rich data. The studies were of high quality.
The garden was perceived as an undemanding, tolerant, and permissive setting.	4/5 [18,20–22]	Moderate confidence	Minor concerns about adequacy as the data come from a small number of studies. The studies were of moderate to high quality.
Patients described that NBR helped them slow down and adjust to nature’s slower pace.	4/5 [18–22]	Moderate confidence	Minor concerns about adequacy as the data come from a small number of studies. The studies were of moderate to high quality.
Nature was experienced as a restorative environment that facilitated recovery.	5/5 [18–22]	Moderate confidence	Minor concerns about adequacy as the data come from a small number of studies. The studies were of moderate to high quality.

Konklusion

Evidens av **måttlig till låg tillförlitlighet** från fem kvalitativa studier tyder på att patienter med långvariga stressrelaterade psykiska besvär upplever positiva hälsoeffekter av att delta i NBR.

Individuell läsning - kvalitativ forskningsmetod

Fokusera på:

- Rationalen - varför görs studien?
- Syfte
- Metod - urval, rekrytering, datainsamling
- Resultat - hur presenteras det?
- Styrkor och svagheter
- Konklusion
- Diskussion - om ni hinner

Open access

Original research

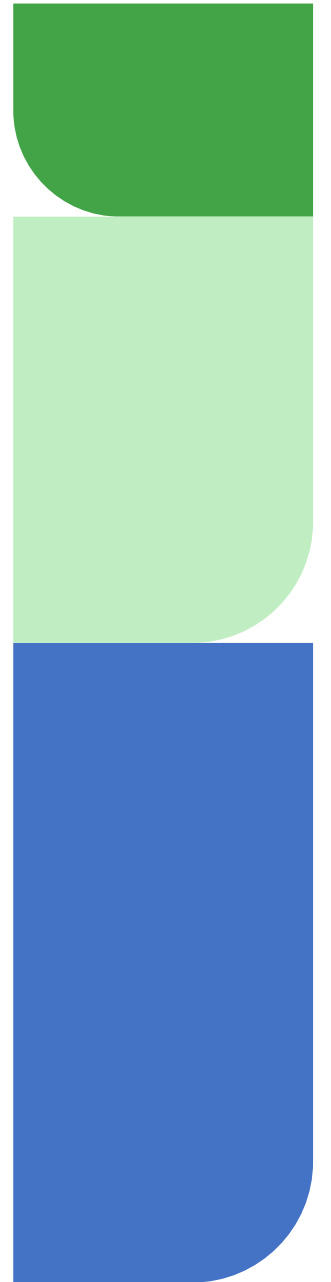
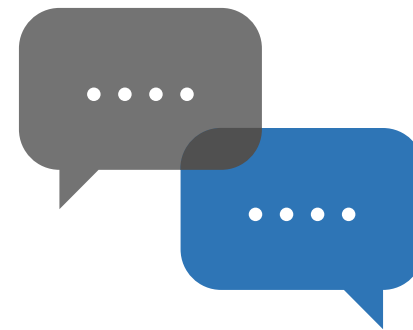
BMJ Open Experiences of digital communication with automated patient interviews and asynchronous chat in Swedish primary care: a qualitative study

Artin Entezarjou , Beata Borgström Bolmsjö , Susanna Calling , Patrik Midlöv , Veronica Milos Nymberg

<https://bmjopen.bmj.com/content/10/7/e036585.long>

Genomgång och diskussion

Granskning av artikel med kvalitativ metod

Teori, modell eller ramverk?

Vilken teori/filosofisk hållning utgår författarna ifrån?

Hänger syfte och fråga ihop med teori/filosofisk hållning?

Urval

Hänger urval ihop med forskningsfrågan?

Hur gjordes urval?

Hur rekryterades deltagare?

Datainsamling

- Vilka metoder användes för datainsamling?

Analys

Vilka metoder användes för analys?

Är vald analysmetod lämplig och väl genomförd?

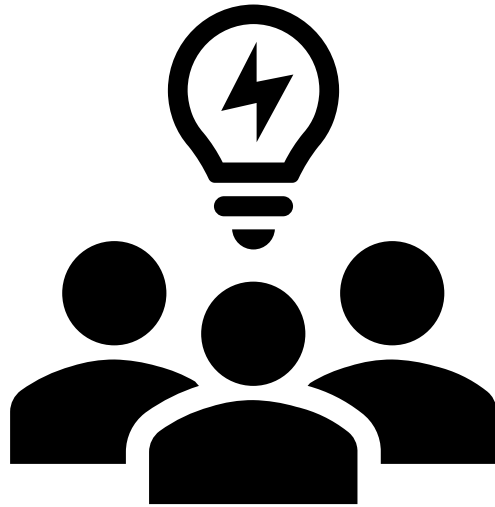

Var forskarna reflexiva vid tolkning av data?

Validerades tolkningarna

Forskarnas roll

Vilken bakgrund och kompetens har forskarna?

Har forskarna hanterat sin förförståelse?

Har forskarna någon relation till deltagare?

Fanns det någon ekonomisk- eller intressekonflikt som kunde påverka?

Resultat

VAD TÄNKER NI OM
RESULTATET?

HUR REDOVISAS DET?

ANVÄNDS CITAT?

Avslutande frågor och diskussion

Finns det några styrkor/svagheter i studien?

Kan studien anses som tillförlitlig?

Är studien gjord i samklang med den valda teorin?

Sammanfattning kvalitativa metoder

Kvalitativ forskning används:

- När man vill få kunskap om problem och fenomen i människors vardag
- En bra kvalitativ studiedesign kräver tydlig problemformulering/syfte
- Syftet styr urval, datainsamling, metod och analys
- Datainsamling oftast genom intervjuer
- Forskningsfrågor är öppna, eller semistrukturerade
- I analysen identifieras teman, kategorier och mönster i den kontext som studeras
- Styrkan ligger i att förklara processer och mönster av mänskligt beteende samt att beskriva upplevelser som kan vara svåra att kvantifiera

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN